

výsledky voleb Hlavního výboru IALE-CZ – výroční konference IALE-CZ Krajinářská dílna – nekrolog J. Laciny – kalendář akcí

Bulletin IALE-CZ, Zpravodaj České společnosti pro krajinnou ekologii (Regionální organizace IALE České republiky).

Vydává IALE-CZ pro interní potřebu svých členů.

Redakce: IALE-CZ, Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Odpovědný redaktor: Zdeněk Lipský (lipsky@natur.cuni.cz), technická redaktorka: Eliška Fňukalová (fnukaloe@natur.cuni.cz).

Autorem fotografie ekoduktu u Kozí hůry na titulní straně je Zdeněk Lipský.

Číslo 2/2020 vyšlo 22. 6. 2020.

Výsledky voleb Hlavního výboru IALE-CZ

V souladu se Stanovami IALE-CZ byly počátkem roku 2020 vyhlášeny volby Hlavního výboru naší společnosti. Do jejich průběhu a termínů zasáhla epidemie koronaviru a s ní spojená omezující opatření, která si vyžádala odložení výroční členské schůze a konference IALE-CZ, na níž měly být výsledky voleb vyhlášeny. Vzhledem k problémům s doručováním pošty a omezené dostupnosti pracovišť v době probíhajících voleb byl o týden posunutý konečný termín pro doručení hlasovacích lístků a dodatečně bylo umožněné také elektronické zaslání hlasovacího lístku.

Celkem se voleb zúčastnilo 47 z celkového počtu 92 členů IALE-CZ, tj. 51,1 % oprávněných voličů. (Při posledních předchozích volbách v roce 2016 byla účast 47,5%.) Z celkového počtu 47 odevzdaných hlasovacích lístků byl jeden hlasovací lístek odeslán poštou týden po prodlouženém konečném termínu, proto je považován jako neplatný a ve výsledcích k němu nebylo přihlíženo.

V termínu bylo tedy doručeno 46 hlasovacích lístků, z toho 41 bylo zasláno v papírové podobě a pouze 5 voličů využilo možnost zaslání elektronicky. Všechny tyto lístky byly uznány jako platné. Odevzdané volební lístky předseda komise

ofotografoval a zaslal zbývajícím členům komise. Každý z členů volební komise provedl nezávislé sčítání hlasů a celkově se komise shodla na následujícím výsledku:

1. Markéta Šantrůčková: 41 hlasů
2. Petr Maděra: 40 hlasů
3. Ivo Machar: 31 hlasů
4. Zbyněk Ulčák: 28 hlasů
- 5.-6. Dušan Romportl, Alena Salašová: 24 hlasů
7. Miloslav Lapka: 21 hlasů
8. Jiří Guth-Jarkovský: 19 hlasů
9. Tomáš Chuman: 18 hlasů
10. Michal Forejt: 17 hlasů
- 11.-12. Handrij Härtel, Johana Vardarman: 15 hlasů
13. Aleš Bajer: 13 hlasů
14. Josef Maxa: 7 hlasů
15. Tomáš Janík: 4 hlasy

Podle těchto výsledků je tedy zvolen nový 7 členný Hlavní výbor, který si volí ze svých řad předsedu, místopředsedu, tajemníka a hospodáře (u všech funkcí je samozřejmě možný i ženský rod) – viz další příspěvek tohoto bulletinu.

Podle Stanov se výbor ujme činnosti po oznámení výsledku voleb a představení na výroční členské schůzi. Poněvadž výroční členská schůze byla odložena na zářijový termín, nově zvolený Hlavní výbor se sešel po oznámení výsledku voleb již v květnu 2020 a rozhodl o obsazení funkcí na funkční období 2020-2024 (viz následující příspěvek).

Zdeněk Lipský, předseda volební komise

Schůze hlavního výboru IALE-CZ 29. května 2020

V pátek 29. 5. 2020 se v Brně sešel nově zvolený hlavní výbor IALE-CZ vzešlý z jarních voleb ve složení Miloslav Lapka, Ivo Machar, Petr Maděra, Dušan Romportl, Alena Salašová, Markéta Šantrůčková, Zbyněk Ulčák. Hlavní výbor se oproti minulému funkčnímu období (2016–2020), kdy pracoval ve složení Zdeněk Lipský (předseda), Alena Salašová (místopředsedkyně), Petr Maděra (hospodář), Markéta Šantrůčková (tajemnice), Tomáš Chuman, Bořivoj Šarapatka a Jiří Guth, částečně obměnil.

Po osmi letech činnosti v hlavním výboru a zároveň působení ve funkci předsedy IALE-CZ již do hlavního výboru nemohl kandidovat doc. Zdeněk Lipský, kterému patří velký dík za jeho dosavadní práci pro IALE-CZ. Nemenší poděkování ovšem patří i dalším členům minulého hlavního výboru za jejich obětavou a čestnou práci pro IALE-CZ.

Prvním bodem schůze byla volba předsedy, místopředsedy, pokladníka a tajemníka. Hlavní výbor bude v následujícím čtyřletém období (2020–2024) pracovat v tomto složení:

Markéta Šantrůčková (VÚKOZ Průhonice) – předsedkyně,

Ivo Machar (PřF UP Olomouc) – místopředseda,

Petr Maděra (LDF MENDELU, Brno) – hospodář,

Zbyněk Ulčák (FSS MU Brno) – tajemník,

členové

Miloslav Lapka (EF JČU České Budějovice),

Dušan Romportl (PřF UK Praha a VÚKOZ Průhonice),

Alena Salašová (ZF MENDELU, Lednice).

Dalším bodem jednání, který byl nutný pro zabezpečení hladkého chodu IALE-CZ, byla volba revizní komise. Ta bude následující čtyři roky pracovat ve složení:

Michal Friedl (LDF MENDELU, Brno),

Jiří Guth (MŽP ČR Praha),

Tomáš Chuman (PřF UK a ČGS Praha).

Nejbližším úkolem (staro)nového výboru IALE-CZ bude uspořádat odloženou výroční konferenci. Původní termín v polovině dubna 2020 byl vzhledem k všeobecným epidemiologickým opatřením zrušen. Výroční konference se tak uskuteční v náhradním termínu 17. a 18. září 2020 v Ústí nad Labem s tématem „Krajina severních Čech: přítomnost a budoucnost.“ Další informace o výroční konferenci jsou v cirkuláři, který je také součástí tohoto bulletinu. Na organizaci konference se ještě budou výrazně podílet členové předchozího hlavního výboru, kteří ji začali připravovat pro dubnový termín.

Další akcí, která se místo na jaře uskuteční na podzim, bude krajinářská dílna. Informace o ní jsou rovněž dále v tomto bulletinu.

Projednávány byly také záležitosti ohledně vydávání časopisu Journal of Landscape Ecology. Časopis vychází pravidelně v počtu tří čísel ročně. Časopis je indexován v databázi Scopus a má ambice na zápis na Web of Science. Proto by bylo žádoucí zvednout citovanost článků publikovaných v Journal of Landscape Ecology v příspěvcích do impaktovaných časopisů. Zároveň žádáme členy IALE-CZ o recenzování rukopisů, které přijdou do Journal of Landscape Ecology.

Markéta Šantrůčková

**ČESKÁ SPOLEČNOST PRO
KRAJINNOU EKOLOGII (IALE-CZ)**

ve spolupráci

**s FAKULTOU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
JANA E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD
LABEM**

pod záštitou rektora
doc. RNDr. Matina Baleje, Ph.D.

pořádá výroční konferenci
spojenou s výročním plenárním
shromážděním

**Krajina severních
Čech: přítomnost
a budoucnost**

Místo

Ústí nad Labem, aula v budově CPTO,
kampus Univerzity Jana E. Purkyně,
Pasteurova 3544/1

Termín konání

17. 9. 2020 od 10:00

18. 9. 2020 exkurze v regionu a kulatý stůl
na téma rekultivací

Kontaktní osoby

Přihlášky je možno posílat do 31. 8. 2020
Markétě Šantrůčkové na adresu
santruckova@vukoz.cz.

Stejný termín i adresa platí i pro přihlášení
příspěvku (přednáška nebo poster),
k příspěvku prosíme současně o zaslání
abstraktu v rozsahu 1 strana.

✂ - - - - -

Přihláška (odeslat na adresu: Markéta Šantrůčková, santruckova@vukoz.cz)

Jméno a příjmení:

Adresa:

.....

.....

E-mail:

Název příspěvku:

.....

Krajinářská dílna

**Krajinářská dílna JEDLÁ KRAJINA
9.-11. října 2020 v Balinách
u Velkého Meziříčí**

Zaměření dílny

Dílna se bude věnovat vztahu jídla a krajiny z pohledu člověka. Dokud nebudeme jíst pouze uměle pěstované bílkoviny a rostliny z hydroponických systémů, musíme se spolehnout na zdroje v krajině. Cílem dílny je přiblížit účastníkům z různých oborů jiný způsob vnímání a analýzy krajiny. Prostředkem nám budou přednášky a praktická cvičení.

Předběžný program

- Terénní sběr jedlých rostlin či jejich částí v různých biotopech v krajině
- Kulinářské vaření z invazních druhů aneb Snězme invadéry!
- Způsoby obživy (sběr, lov, zemědělství) a jejich historický vliv na krajinu
- Environmentální aspekty různých výživ
- Výroba žitného kvásku a pečení chleba
- Marketing jídla pomocí krajiny

Hosté

Pavla Žáčková (paleobotanička, SCHKO České středohoří, PŘF UK)

Martin Vojík a Martina Kadlecová (invazní sekce z FŽP ČZU v Praze)

Jan Oulehla (Ústav aplikované a krajinné ekologie, MENDELU v Brně)

Dopravní dostupnost

- vlastním autem - před akcí se dohodne případná spolujízda
- vlakem / busem do Velkého Meziříčí pak autobusem z Velkého Meziříčí na zast. Baliny, rozc. + 1,5 km pěšky po silnici do Balin

Ubytování

Nocleh najdeme v areálu Chaloupek o.p.s. v Balinách u Velkého Meziříčí. Spát se bude v podsadových stanech či v přednáškové místnosti. Umývárka a sprcha jsou společné na budově. Spacák a přezůvky nutné! Náklady na ubytování budou cca 300 Kč/osobu na dvě noci a účastníci si je hradí sami. Platba v hotovosti na místě nebo převodem na účet.

Stravování

Vaření zajistí částečně organizátoři, částečně si v rámci dílny uvaříme něco dohromady. Na jídlo vybereme příspěvek příspěvek 200 Kč/osobu. Zajištěné bude jídlo od páteční večere po nedělní snídani. Vařit se bude bezmasé jídlo, s výjimkou invazních pochutin. Ráno na snídani bude k dispozici základní proviant (pečivo, sýry, ovoce, zelenina, čaje). Kdo má speciální nároky na stravování, nechť si přiveze, co je mu po chuti. Je zde možnost využití společné kuchyňky. Určitě se nebráníme tomu, aby kdokoliv přivezl cokoliv ostatním na ochutnání. Třeba nějaké regionální speciality. V Balinách není obchod ani restaurace! Nejbližší je ve Velkém Meziříčí, kam se musí autem!

Kontakt a přihlášky

K přihlášení na [krajinářskou dílnu](#) využijte [online formulář](#). **Vzhledem k povaze dílny bude počet účastníků omezen na zhruba 20 lidí.** Přihlášky zasílejte do 20. 9., poté budete kontaktováni, zda pro vás máme místo.

Kontaktovat nás můžete též přes email krajinarskadilna@gmail.com.

Na všechny účastníky se těší organizační tým *Michal Forejt, Johana Vardarman a Pavlína Pokorná*

Oblíbený učitel, vynikající badatel, znalec a milovník přírody s duší umělce Jan Lacina

(9. 1. 1944 – 21. 3. 2020)

První jarní den tohoto roku nás navždy opustil kolega, kamarád, učitel, lesnický typolog, ochránce přírody a biogeograf doc. Ing. Jan Lacina, CSc. Tišnovský rodák absolvoval v roce 1966 lesnickou fakultu tehdejší Vysoké školy zemědělské v Brně. V letech 1966–1974 pracoval u Vojenských lesů jako lesnický specialista ekologického výzkumu. Od roku 1974 zůstal až do svého odchodu z tohoto světa věrný Geografickému ústavu ČSAV v Brně, v roce 1993 transformovaného do Ústavu Geoniky AV ČR. Osobnost košatá jako koruna staletého dubu, jejíž kořeny vyrůstaly pevně z české, moravské a slovenské krajiny, hlava se však toulala v modravých nebesích, odkud laskavým, avšak i bystrým pohledem pozoroval přírodní děje. Svá pozorování si však nenechával jen pro sebe, přátelsky se o ně dělil s každým, kdo chtěl naslouchat. Tryskaly z něho na jedné straně populární texty, fejetony, črty, verše, úvodníky i celé knihy, rozmanité proslovy při vernisážích a podobných slavnostních příležitostech, rozhlasové pořady, filmové dokumenty, výtvarná díla, koláže, a na druhé straně vědecké články, referáty, kapitoly v odborných monografiích či přednášky pro studenty. Přestože sám celý život

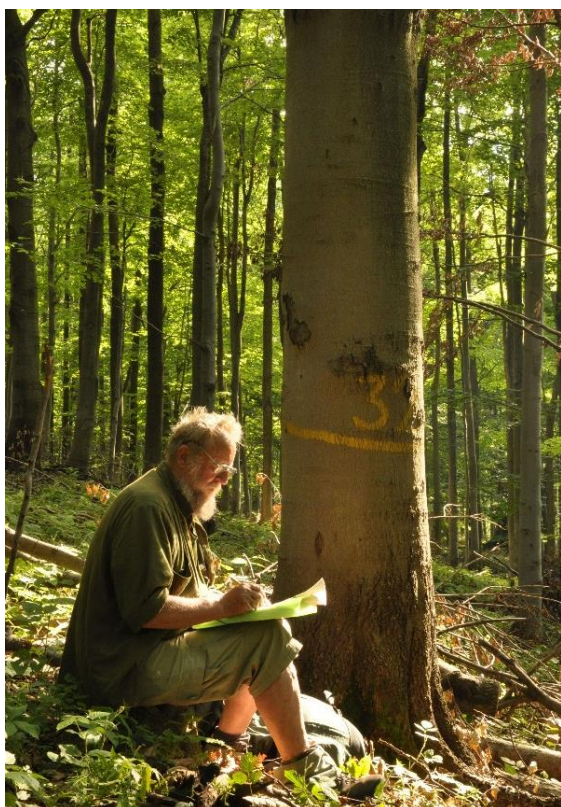
*Poutník Jan Lacina pod Pop Ivanem na Ukrajině,
foto Pavel Klvač*

mapoval v krajině, jeho dílo je svou šíří téměř nezmapovatelné.

Jan Lacina badatel

Jako vědec byl věrně oddaný lesnické geobiocenologii, oboru založenému jeho učitelem prof. Zlatníkem. Vynikající znalec a pozorovatel všech součástí lesa, trusem všech lesních živočichů počínaje (sám se někdy nazýval koprofilem), rostlinami a stromy konče. Milovník ptactva, amatérský ornitolog. Kariéra typologa u vojenských lesů mu umožnila detailně poznat československé lesy ve všech koutech tehdy ještě společné vlasti. V Geografickém ústavu akademie věd se

zabýval biogeografickým mapováním, problematikou životního prostředí a krajinou ekologií. Mimo jiné například posuzoval vliv velkých staveb na přírodu a krajinu - jadernou elektrárnu Dukovany, vodní dílo Nové Mlýny nebo průplav Dunaj – Odra – Labe. Společně se svým celoživotním kolegou a přítelem „vynalezli“ metodu „Biogeografické diferenciacie krajiny v geobiocenologickém pojetí“, jež se stala myšlenkovým podhoubím tvorby Územních systémů ekologické stability krajiny. Bez nadsázky se tak zapsali do historie krajinné ekologie České republiky (společně s mnoha dalšími ideovými spolutvůrci). I díky nim se Česká republika stala vzorem v tvorbě ekologických sítí v krajině pro celý svět.

Jan Lacina na trvalé výzkumné ploše na Víhorlatu,
foto Tomáš Koutecký

Jan Lacina se s mravenčí pílí zapojil do dalších výzkumných výzev spojených s významnými disturbančními událostmi v krajině, jako byly povodně a následné sesuvy v roce 1997. Studoval změny koryta řeky Bečvy, podrobně popisoval sukcesi vegetace po povodních, věnoval se též významu mrtvého dřeva ve vodních tocích, zkoumal význam sesuvů pro tvorbu nových biotopů a zvýšení biodiverzity v krajině. Nevyhýbal se ani krajinám silně ovlivněným člověkem, zabýval se dlouhodobým vývojem vegetace na haldách Ostravska nebo v odkalištích uranových dolů v okolí Dolní Rožínky. Zapojil se do výzkumu starobylých výmladkových lesů, jejichž podrobnou inventarizaci provedl ve svém milovaném rodném okrese Tišnov. Byl členem týmu zabývajícího se výzkumem historie vybraných českých a slovenských obcí. Zabrousil i do výzkumu ekotonů a jejich významu pro uchování biodiverzity krajiny.

Vášenivě miloval opakované výzkumy dynamiky vývoje (pra)lesů, aby se mohl vracet na místa, která navštívil před mnoha lety jako typolog a která si oblíbil. Zejména ho to táhlo do slovenských Karpat, a ještě dále na Podkarpatskou Rus, kde dlouhá léta bádá s řadou kolegů na plochách založených v první republice svým učitelem prof. Zlatníkem a pedologem Zvorykinem. Nakonec ho osud dovedl až do českých vesnic v rumunském Banátu na úplně druhý konec karpatského oblouku, kde byl cenným členem širokého týmu zkoumajícího tradiční způsoby péče a hospodaření v krajině, které se zde zachovaly v podobě, jak je znali naši prarodiče před 150 a více lety.

Na závěr své vědecké kariéry propojil vědu se svým koníčkem, tedy se zálibou ve výtvarném umění. Obdivoval krajinomalby Slavíčka, Jambora a dalších, se kterými na sklonku svého života vcházel do krajiny, tj. nacházel malovaná místa a doslova obrazně dokumentoval změny české krajiny. Z obrazů jeho zkušené oko dokázalo vypořádat neuvěřitelné detaily, včetně druhů rostlin, které malíř vtiskl do obrazu, aniž by je možná dovedl sám pojmenovat. Propojil tak obě své celoživotní lásky – vědu s uměním!

Jan Lacina umělec a popularizátor

Jan Lacina byl nesmírně citlivý a vnímavý pozorovatel přírody s duší umělce. Básník přírody srovnatelný ve schopnosti přesného poutavého popisu detailu a v současném navození poetické, lyrické atmosféry s takovými autory jako byli Jaromír Tomeček nebo Michail Prišvin. Jan Lacina napsal řadu populárně naučných knih a textů plných poznání, z nichž však vždy ale číší i bezmezná láska k přírodě. Rozhlasový popularizátor přírody. Milovník a znalec krajinomalby. Bohatýr, který přírodu doslova nasával všemi smysly, a proto také chápal, že je ji nutno chránit.

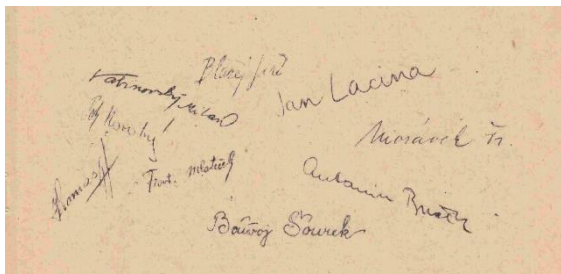
O nesmírné šíři pozorovací schopnosti a hluboké znalosti přírody hovoří drobná analýza frekvence výskytu slov jednotlivých skupin organismů, resp. jednotlivých druhů v jedné z jeho přírodních próz Klucanina, do které jsem se pustil, i když nejsem literární kritik a nemám ani humanitní vzdělání. Jan Lacina samozřejmě nezapře lesníka, nejčastěji zmiňované jsou dřeviny (210x), daleko v závěsu, ale druhů jsou ptáci (98x), pak následují byliny a trávy (72x), dále obratlovci (65x), bezobratlí (25x) a houby

*Všemi smysly nasávající Jan Lacina,
foto Tomáš Koutecký*

(16x). Z hlediska počtu druhů ale již vítězí jeho oblíbení ptáci, které Jan Lacina jako sice amatérský ornitolog, znal však velmi dobře. V útlé knížečce stihl vyjmenovat 37 druhů. Těsně za nimi s 36 druhy jsou byliny a trávy, což u typologa nepřekvapuje. Velmi zajímavé je číslo druhů stromů a keřů. V tak malém lese pozorovací talent Jana Laciny našel 28 druhů dřevin! Obratlovců popisuje 18, bezobratlých 17 a hub 10 druhů. Nejoblíbenějšími, respektive nejzmiňovanějšími stromy jsou buk, borovice, smrk, dub a třešeň. Z ptáků má prioritu u autora Jana Laciny strakapoud a datel. Mezi obratlovci jednoznačně vítězí srna a z bezobratlých je to včela.

Na uměleckou stránku jeho osobnosti měl nepochybně významný vliv, kromě rodičů i jeho strýc malíř Bohdan Lacina. Již jako středoškolák publikoval své ornitologické pozorování v časopise Živa, a následně při studiu na lesnické fakultě v Brně s přáteli, mezi nimiž samozřejmě nemohl chybět ani spolužák Antonín Buček, založili studentský časopis LEF. Stal se dokonce jeho prvním šéfredaktorem.

Podpis Jana Laciny pod prvním úvodníkem prvního čísla časopisu LEF 64

Tuto zkušenost nepochybně zúročil o téměř dvacet let později, když spoluzakládal časopis pro ochranu přírody a krajiny Veronica, jak jinak, opět společně s Antonínem Bučkem. Byl platným členem redakční rady od samotného prvopočátku v roce 1986. Pro Veronicu napsal bezmála dvě stovky příspěvků, a to nejenom naučných, ale i poetických fejetonů. Ale hlavně do časopisu přivedl své umělecké přátele, tehdejší brněnské básníky a spisovatele (Jana Skácela, Jaromíra Tomečka, Ludvíka Kunderu) i velká jména moravských malířů a výtvarníků (mimo jiné Oldřicha Bártu, Jana Steklíka, Jana Dungela a zejména Rostislava Pospíšila).

Jan Lacina učitel

Od roku 1994 byl na částečný úvazek zaměstnán jako odborný asistent na Ústavu lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně, který považoval za svůj domovský ústav, neboť zde dělal opět se svým celoživotním přítelem a soupeřem Antonínem Bučkem pomocnou vědeckou sílu a samozřejmě diplomovou práci. V roce 2003 se habilitoval s prací Sozologická aplikace geobiocenologie v oboru Ekologie lesa. V tomto oboru působil jako školitel postgraduálních studentů a byl též členem oborové rady stejnojmenného doktorského studijního programu. Na ústavu byl

pověřen výukou předmětů Geobiocenologie, Péče o lesní rezervace či Ochrana přírody a krajiny. Vedl nepřehledné množství závěrečných prací a vychoval též řadu doktorandů. Je spoluautorem dvou učebních textů Geobiocenologie II a III, ve kterých bezesbýtku zúročil své celoživotní zkušenosti. Byl vyhledávaným externím vyučujícím i na dalších českých univerzitách. Jako pedagog nejrady chodil se studenty do největší učebny světa, přímo do lesů. Jeho exkurze byly vždy oblíbeny, nejenom pro působivý, nevšední, informačně hodnotný, a přitom laskavý výklad, ale též proto, že většinou končil v nějaké hospůdce či vinárně. Když v roce 2011 proběhla v časopise LEF anketa studentů o nejlepšího a nejoblíbenějšího učitele, tak není divu, že Jan Lacina obsadil 2. místo z celkového počtu 132 hodnocených.

Projev Jana Laciny u památníku jeho učitele prof. Zlatníka v Habrůvecké bučině, foto Martin Čermák

Osobní vzpomínka

Naše cesty se začaly proplétat až v době porevoluční na Ústavu lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně, kde jsem byl o generaci mladším doktorandem a on „čtvrtinovým

docentem", jak s oblibou o sobě hovořil, maje pouze čtvrtinový akademický úvazek.

Přesto, třicet let jsme se často potkávali jako učitelé či badatelé při společné práci. Proto mi dovoluťe závěrem zavzpomínat. A jak jinak než při sklence dobré pálenky.

Setkání v prvním vegetačním stupni bychom jistě zapili jedinečnou mandloňovicí z Hustopečského mandloňového sadu a pokud by nebyla k mání, tak alespoň podobnou teplomilnou broskvovicí. Ano, vzpomínám si, že jsme se před téměř třiceti lety potkali v Pouzdřanech, on končil svoji exkurzi se studenty Geobiocenologie na Pouzdřanskou step, já svoji se studenty Ekologie krajiny do Plačkova lužního lesa. Náhoda nás svedla dohromady, kde jinde než před hostincem v Pouzdřanech. Studenti nám už dávno odjeli vlakem domů, ale my náš vlakový spoj neustále odkládali o další a další hodinu. Tehdy mi jako první zaměstnanec ústavu nabídl tykání, na což jsem byl a dodnes jsem nesmírně pyšný.

Ve druhém vegetačním stupni nás naopak osud svedl dohromady při společném výzkumu starobylých výmladkových lesů před několika málo lety. Mapovali jsme rozsáhlý komplex neuvěřitelně zachovalých výmladkových lesů v moravskokrumlovské oboře. Při pohledu na párek dudka chocholatého připravujícího se k hnízdění bychom jistě sáhli k výtečné meruňkovici z Miroslavi, z nedaleké obce proslavené výrobou této úžasné aromatické pálenky.

Třetí vegetační stupeň je spojen se zážitky nejintenzivnějšími při společné výuce Mapování biotopů a krajiny v bělokarpatské obci Hostětín a společném

bádání v rumunském Banátu. V Hostětíně jsme často, ještě s jeho nerozlučným kolegou Antonínem Bučkem, užívali jako lék místní trnkovicu vyráběnou s láskou a péčí rodiči Mirka Kunderaty ze švestek durancií, místně zvaných trnky. Je plná chutě i vůně po mandlích způsobenou peckami, které u této odrůdy nejdou oddělit od dužniny. V loňském roce se poprvé Honza z kurzu Mapování biotopů a krajiny po více než 15 letech omluvil a letos už na něj i na Tondu budu jenom vzpomínat na úžasném a rozsáhlém sesuvu Úvezliska, který jsme společně zmapovali v neuvěřitelném detailu v měřítku 1:100 s dalšími kolegy, u jeho oblíbeného sesuvového jezírka s výskytem vstavače bledého v okolí, kde mě učil po zvuku poznávat žlunu a jarní roztoužení

Ústavní vánoční besídka, foto Martin Čermák

hlas samečka datla černého. Naposledy jsme zde popíjeli ořechovici darovanou tradičně „panu správcí“ (Honza byl členem správní rady Nadace Veronica, které patří část zdejší proslavené moštárny a ekologického centra) místním rodákem a šéfem moštárny Radimem Machů. Já si však pro tuto významnou příležitost přinesu velevzácnou oskerušovici, pálenku z tradičního, dnes již jen vzácně se vyskytujícího jeřábu oskeruše.

Pravidelně jsme též jezdili bádát do českých vesnic v rumunském Banátu, kde se zakonzervovala bukolická krajina našich prarodičů. Tyto nesmírně inspirativní pobyty dobře posloužily pro pochopení vývoje i naší české krajiny, zcela zřetelně jsme pochopili, co jí dnes chybí a jak dalece se na ní negativně podepsala socialistická transformace. Také převažující třetí vegetační stupeň, ale na úplně druhém konci Karpatského oblouku. No a po večerech se zážitky zapily cujkou, místní jedenkrát pálenou, a tudíž na obsah alkoholu slabou, mírně nakyslou, leč obcerstvující slivovicí.

Čtvrtý a pátý vegetační stupeň, Honzova milovaná Vysočina! Zde bychom určitě nepohrdli výtečnou vyhlášenou hruškovicí z jeho tišnovské zahrádky či kalvádosem z roztroušených krajových jabloní. Dodnes si pamatuji exkurzi na Čepičkův vrch ve Svratecké hornatině, kde básnil o lesích v rozsáhlých suťových bučinách s porosty měsíčnice vytrvalé. Jeho milovaná krajina Milovské kotliny, nivy říčky Fryšávky, okolí Kameníček, Studnice, Sněžného, Svratky a dalších kouzelných míst Českomoravské vrchoviny! Zde ho jeho otec naučil obdivovat krajinomalby Slavíčka, Jambora a dalších, se kterými na sklonku svého života vcházel do krajiny.

Horská krajina šestého a sedmého vegetačního stupně zdánlivě neoplývá zdroji pro pálení chutných moků. Není tomu tak. Jeřabinka, pálenka z jeřábu ptačího, s typickou nezaměnitelnou chutí i vůní, zahřeje badatele za chladných ran, probudí-li se pokrytý rosou, jak se nám podařilo na bájném vrcholu Popa Ivana, pohoří na pomezí Ukrajiny a Rumunska, kde Zdeněk Hrubý znovuobjevil výzkumné polygony založené prof. Zlatníkem a společně s dalšími žáky Honzy a Tondy zde prováděli jedinečné opakované průzkumy. Karpaty ovšem Honzu vždy sváděly ochutnat tradiční borovičku, v jejíž vůni i chuti dominují plody jalovce rostoucího na horských pasienkách.

Krajina vysokohorská, kterou jsme spolu navštívili ve Vysokých Tatrách při nezapomenutelném Geobiocenologickém kurzu pro studenty doktorského studia po strašlivé vichřici! Nad alpínskou lesní hranicí už neroste zapojený les, ale jenom borovice kleč a roztroušená limba. Jedině zde bychom si nepochybně vychutnali unikátní drsnou limbovici, pálenku z nezralých limbových šišek, plnou chutě v nich obsažené pryskyřice, a nebo slivovicí s genciánovým kořenem z horské byliny hořce, který je okrasou každé alpínské louky.

Jako lesník, který se v posledních letech zaměřuje na lesy tropické, musím však i vzpomenout na Honzovu anabázi na Kubu, kde byl součástí týmu pracujícího na tvorbě atlasu krajiny Kuby. Zde si Honza nepochybně ve volných chvílích v hamace vychutnával pravý karibský třtinový rum, a protože v té době byl ještě silným kuřákem, kouřil by u toho nezbytný doutník značky Cohiba!

Poslední rozloučení

Prošel jsem s Janem Lacinou, neocenitelným to průvodcem, řadu lesních krajin a vychutnával ji nejenom díky jeho poučným, procítěným a laskavým výkladům, ale též díky esencím obsaženým v plodech vyrostlých z dané krajiny a následně mnohonásobně koncentrovaným v krajových ovocných pálenkách. Na to nelze nikdy zapomenout! Děkuji Ti z celého srdce.

Přesto mám jedno velké nesplněné a již i nesplnitelné přání. Nikdy jsem nestihl s Honzou projít jím často opěvovanou a milovanou Květnici. Budu si muset vzít do rukou jeho knihu Klucanina, půjdu alespoň v jeho stopách a budu se snažit dívat jeho očima. Vezmu si sebou dřínovici, vzácnou pálenku z dřínu jarního, který na Květnici časně zjara rozkvétá žlutými květy a budu hledat jeho oblíbená místa!

Honzo, přeji ti, aby ses nyní už jenom toulal pro radost, bez badatelských a pedagogických povinností, trojrozměrným prostorem geobiocenologické tabulky. Aby sis vybíral ty skupiny typů geobiocénů, na které máš zrovna chuť! A aby ses tam potkal

s Antonínem Bučkem, který tam stejně jako ty, předčasně a v plné práci, jsa o dva roky starší, odešel téměř přesně ty dva roky před tebou. A možná tam potkáte i svého společného učitele prof. Zlatníka a budete konečně moci všichni dohromady dopilovat popisy všech skupin typů geobiocénů.

Navždy s vděkem a smutkem v srdci i duši bude vzpomínat zcela jistě nejenom autor tohoto medailonu

Petr Maděra

Bibliografie Jana Laciny

V současné době je kolegy Jana Laciny z Lesnické a dřevařské fakulty MENDELU připravována jeho bibliografie. Každý, kdo ví o bohaté publikační i jiné aktivitě doc. Laciny, se může zapojit a bibliografii doplnit. [Dosavadní soupis je vystaven na webu.](#)

Nabídka přednášek pro studenty i veřejnost a výzva k podávání návrhů na další témata

V rámci IALE-CZ bychom chtěli vytvořit „katalog“ přednášek pro odbornou i laickou veřejnost a studenty vysokých škol. Seznam přednášek bude zveřejněn na webu IALE-CZ a jejich nabídka dále prezentována při vhodných příležitostech. Přednášky budou moci být předneseny v rámci výuky na různých vysokých školách, „katalog“ bude tedy využitelný i pro pedagogy, členy i nečleny IALE-CZ při sestavování obsahu jejich seminářů a výuky se zvanými hosty. Stejně tak budou této nabídce moci využít muzea a jiné instituce, které pořádají akce pro veřejnost. Jiné přednášky jsou naopak koncipovány jako vycházky po zajímavých krajinách.

Všichni členové IALE-CZ jsou tedy srdečně zváni, aby se i oni připojili se svými tématy. IALE-CZ pokrývá širokou škálu odborníků, proto má, v případě vašeho zapojení, potenciál nabídnout širokou paletu zajímavých témat. Své návrhy přednášek nebo vycházek posílejte Markéta Šantrůčkové (santruckova@vukoz.cz), budou průběžně zveřejňovány na webu IALE-CZ.

Jako první vlašťovky byla navržena tato témata

Miloslav Lapka

Vycházková přednáška za Zeleným mužem
v centru Prahy

Vycházková přednáška František Kupka -
malíř biosféry pražské Kampy

Inscape a Landscape - pokus o velkou
syntézu Pierra Dansereaua

Petr Maděra

Starobylé výmladkové lesy, kulturní relikty
české krajiny

Záchrana endemických druhů dřevin na
ostrově Sokotra

Lužní lesy na soutoku řek Dyje a Moravy,
skvost člověkem vytvořený i ohrožený

Přednášky zhodnocující zkušenosti z cest
po Nikaragui, Etiopii, Sokotře, Kambodži

Ivo Machar

Tajemství lužních lesů

Lektorovaná vycházka do lužních lesů
Litovelského Pomoraví

Dušan Romportl

Fragmentace a konektivita krajiny v ČR
a Evropě - obrácené strany téže mince

Změny krajiny našich chráněných území -
lekce z fragmentace a unifikace

Kolik vlků se vejde do ČR? Odkud
přicházejí a kde se jim tu líbí

Alena Salašová

Jak na ochranu krajinného rázu?

Utajené krajiny (reliktní, komponované
a asociativní krajiny a co s nimi)

Krajinné plánování aneb návod na použití
krajiny

Markéta Šantrůčková

Jak můžeme poznat minulou podobu
krajiny?

Možnosti ochrany kulturní krajiny ČR a její
rozmanitosti

Zámecké zahrady a parky jako kulturní
památky i území ochrany přírody

ÚSES – zelená páteř krajiny 2020

Společnost pro ekologickou stabilitu krajiny pod záštitou Ministerstva životního prostředí a Mendelovy univerzity v Brně a ve spolupráci s Českou společností pro krajinnou ekologii pořádá v termínu 9. – 10. září 2020 v Brně na Mendelově univerzitě již 19. ročník semináře **ÚSES – zelená páteř krajiny**.

Jde o jedinou pravidelnou akci, která se věnuje problematice ÚSES v České republice. Letošní ročník bude zaměřen na dvě témata:

1. Zakládání zeleně v krajině mimo režim OPŽP;
2. Zkušenosti se zpracováním a využitím Plánů ÚSES.

Semináře se pravidelně účastní osoby z řad projektantů, státní správy, samosprávy, akademické a vědecké obce.

Během prvního dne proběhnou bloky referátů a panelová diskuse. Druhý den bude věnován exkurzi po realizovaných biocentrech a biokoridorech v katastrech Pohořelice, Loděnice a Šumice na Jižní Moravě.

Podrobný program semináře bude postupně aktualizován [na webu](#).

Pro zájemce je rezervováno ubytování na kolejích J. A. Komenského a je možno zamluvit si oběd v menze v areálu Mendelovy univerzity.

Přihlášení se na seminář je možno skrz formulář na výše uvedených webových stránkách, kde je také možno zjistit bližší organizační informace, podrobný program semináře nebo shlédnout seznam přihlášených účastníků.

Darek Lacina

8/2020

13.–15. 8. **IFLA 2020: World Landscape Architects Summit**. George Town, Penang, Malajsie.

23.–28. 8. **Rural on the Move: Transitions, Transformations, Mobilities and Resistance**. Chorvatsko, Záhřeb.

31. 8. – 4. 9. **7th Moravian Conference on Rural Research EURORURAL '20: SMART COUNTRYSIDE FOR 21ST CENTURY**. Mendelova univerzita, Brno.

9/2020

9.–10. 9. **ÚSES – zelená páteř krajiny (ÚSES a zelená infrastruktura)**. Mendelova univerzita, Brno.

14.–18. 9. **1st IALE-Russia Conference "Landscape Science and Landscape Ecology: Considering Responses to Global Challenges"**. Konference proběhne online. Rusko, Moskva.

17.–18. 9. **Výroční konference IALE-CZ: Krajina severních Čech: přítomnost a budoucnost**. Univerzita Jana E. Purkyně, Ústí nad Labem.

10/2020

8.–11. 10. **7th biannual meeting of IALE Argentina Chapter (VII Jornadas y VI Congreso Argentino de Ecología de Paisajes)**. Argentina, Cipolletti, Rio Negro.

9.–11. 10. **Krajinářská dílna s tématem „Jedlá krajina“**. Baliny u Velkého Meziříčí.

5/2021

25.–29. 5. **Historical Ecology for the Future**. Metz, Francie.

7/2021

5.–9. 7. **IALE 2021 European Landscape Ecology Congress: Making the future, learning from the past**. Varšava, Polsko.